

Till föreningsstämman med lantmännen 15 maj 2014

Angående etik och moral och avhållsamhet från kriminella handlingar.

Enligt livsmedelsverkets journaler och kommentarer drabbades en kycklingbesättning i Skaraborgstrakten av kraftig dödlighet den 10 juli 2008. Jourhavande kontrollveterinär M Jamil konstaterade att besättningen drabbats av botulism. Den 17 juli slaktades denna besättning och krängel med bedövningsmaskiner gjorde att slakten inte avslutades förrän 15:30. Samma dag fylldes två containrar med biprodukter för leverans till Skyberga. De juridiska reglerna för en sån här sanitetsslakt säger att det går att tillvarata slaktkroppar om alla regler följs. Däremot är det förbjudet att tillvarata biprodukter. Att slakta och saluföra resterna av en döende botulindrabbad besättning är inte "bra mat från lantmännen" Biprodukterna tillsammans med den efterföljande amatörmässiga hanteringen vid Valla fick en förödande konsekvens men turligt nog var de flesta djuren vaccinerade men alla hade inte hunnit skaffa sig fullgott skydd. Hade detta skett två veckor tidigare hade hela Skybergas minkbesättning strukit med.

30-04-09 beslutade kontrollveterinär M Jamil att händelsen med sambandet mellan botulinslakten och den stora minkdöden skulle utredas och gav uppdraget till A Ottosson som avböjde och hänvisade till Gerry Johansson. Ärendet mörklades och livsmedelsverket, M Jamil och inte någon annan heller fick se någon utredning.

Hur det rättsliga spelet fortlöpte beskrivs i motionen daterad 24 februari 2014 skriven till distriktstämman i Örebro den 12 mars 2014 för vidare befordran till föreningsstämman.

Till distriktstämman i Örebro anlände undertecknad något sent på grund av att djuren måste ha sin dagliga skötsel. Stämman hade pågått en bra stund med presentationer. Till min förvåning fanns inte motionen med på dagordningen, inte utdelad eller aviserad trots att den inlämnats tre veckor före stämman. Jag krävde att föreningens stadgar skulle följas och motionen tryckas upp till alla deltagare. Detta var i och för sig en omöjlighet då det var kring hundra deltagare och motionen lång. Jag upplät mitt exemplar för kopiering då något annat inte fanns att tillgå och ordföranden informerade före matpausen att det fanns en motion att ta ställning till. Sammanlagt fanns det 8 ex att dela på, till deltagarna, som snabbt tog slut. På övertid redogjord distriktets ordförande för motionen men hade tyvärr helt missuppfattat densamma. Den handlade om dåligt foder och vad som detta hade fått för konsekvenser och att motionären var missnöjd med lantmännens hantering av frågor kring detta. Jag fick därefter möjligheten att dementera att huvudsyftet med motionen var att den handlade om: "Etik och moral och nödvändigheten av att lantmännen inte ägnade sig åt kriminell verksamhet" Stämman beslutade att bifalla motionens krav på att revisorerna noggrant skulle granska vad som beskrivits och avlägga rapport samt att motionen i efterhand skulle tillsändas alla som anmält sig till stämman. Det var bara de fyra som skrivit sina mailadresser som fick motionen, men efter påtryckningar fick alla den hemsänd med e-post.

Det blev en del uppståndelse kring motionen och en dag ringde B O Gunnarsson och ville att han och P O Nyman ville träffa mig och informera sig. Detta möte resulterade i att vi var överens om att ärendet inte sköts på ett korrekt sätt och att koncernstyrelsen skulle diskutera frågan och återkomma. Det anlände en skrivelse undertecknad av Tove Cederborg, chefsjurist och Anna Carlström, medlemschef. De hade fått styrelsens uppdrag att få till ett möte och visa att de var måna om att: "utifrån dagens situation hitta en korrekt och konstruktiv hantering" Önskemålet var att motionen var allt för komplex och behandlade händelser långt tillbaka i tiden och hänvisade till händelser 2008 och 2009. Det var fullt möjligt att revisorerna kunde kontaktas för att avlägga en "intern rapport". Återigen föreligger en medveten missuppfattning. Motionen handlar inte om händelser 2008 och 2009 utan om en mened och en befarad korruption som lantmännen hade arrangerat och som fick sitt avslut 2013. Revisorerna skall inte alls avge en "intern rapport". Revisionsberättelser är en angelägenhet för alla medlemmar. Lantmännen förespråkar transparens och öppenhet som vilar på etiska dokument såsom "Från jord till bord" och "Antikorruptionspolicy och riktlinjer". Styrelsens beslut får även den konsekvensen att alla medarbetare beläggs med tystnadsplikt och alla uttalanden skulle fortsättningsvis gå genom chefsjuristen och medlemschefen.

Jag hade tagit in alla handlingar från tingsrätten som härrörde sig från lantmännens agerande. Det fanns bl.a. kostnadsräknig från advokatbyrån där man klart såg vad som behandlats mellan lantmännens medarbetare och advokaten, en transportfullmakt som var undertecknad av Maria Nisell. Maria Nisell hade varit med på ett förberedande möte i Stockholms tingsrätt och avkrävts besked om lantmännens inställning på en rad punkter. Hon kunde över huvud tagit inte ge några besked om lantmännens inställning i några frågor utan ville återkomma senare. Nu var frågan: Vem hade gett Maria Nisell fullmakt att företräda lantmännen. Efter kraftiga påtryckningar uppgav Tove Cederborg att det var Jan Henriksen, vd i kronfågel vid denna tidpunkt och Johan

Karlström, ordförande i kronfågels samma tid. Undertecknandet var den 26 april 2011. Det var ju inte sanorligt att slaktchefen i tingsrätten var ensam om att konstruera sitt vittnesmål utan var bara en del av en konspiration. De som undertecknat fullmakten var rimligtvis ordentligt informerade om vad de skrev på. Rimligtvis hade taktiken lagts upp vid något möte för att bli samordnade. Johan Karlström var vid första kontakt tillmötesgående men hade inte något minne av att ha skrivit på någon fullmakt. Jag gav några ledtrådar och då började han minnas. Han ville inte uttala sig om något utan föreslog ett samtal några timmar senare. Jag ringde upp på utsatt tid och fick då beskedet att han över huvud tagit inte uttalade sig. Han hade talat med Tove Cederborg och fått beskedet att all information skulle gå genom henne. Att jag påpekade att hon visst inte var informerad om några detaljer i händelseförloppet hjälpte inte. En total mörkläggning förelåg. Tove Cederborg bekräftade att de två hade samtalat och att det var bara hon som hade uttalande rätten. Vid ett tidigare samtal talade Tove om att lantmännen hade som policy att när det gällde tvister kopplade man in externa advokater "För att vinna mål" För att vinna mål är det inte helt ovanligt att advokater måste ta till osanningar och rena lögner och få andra att framföra dem. Nu förklarade hon sig med att tvister var så arbetskrävande att de egna juristerna inte hade tid. En rimligare förklaring är att en extern jurist kan ta till ojusta metoder som strider mot uppdragsgivarens etiska policy utan att uppdragsgivaren behöver ta ansvar för det. Men det är fel. Uppdragstagare har samma skyldighet som andra att hålla sig till de etiska reglerna. Att framföra sanningar är inte arbetskrävande men att konstruera nya tar betydande tid för att få det att hänga ihop.

Inför hovrättsförhandlingen hade jag hört flera personer som arbetade med slaktbiprodukterna och fått en klar bild av att det vittnesmål som slaktchefen framfört under ed i tingsrätten var en blandning av lögner och minnesförklaringar men det fanns även sanningar. Det var hans vittnesmål som lade grunden för domslutet. Detta vittnesmål hade lätt kunnat vederläggas med omförhör och nya förhör med dem som arbetade med biprodukterna. Lantmännen motsatte sig det naturligtvis för då hade hela upplägget med sakkunnigt vittne och slaktchefsförhöret fallit. Vid en paus tillfrågade jag lantmännens advokat varför slaktchefen ljög så frejdigt i tingsrätten och fick svaret att han bara tog order av Gerry Hansson. Samma person, som i Jamils utredningsbegäran hette Johansson, och som hade sett till att livsmedelsverket inte fick någon utredning. Nu ringde jag upp Gerry Hansson för att få en förklaring till hans agerande i de båda fallen. När Gerry Hansson fick reda på vad samtalet skulle handla om lade han på i örat.

Nu är det alltså fyra personer i ledande ställning som varit delaktiga i konspirationen och korrruptionen. De som undertecknade fullmakten, slaktchefen och den som advokaten tog order av. Men det finns minst en till. Den som hotade personalen med tvångskommendering och avsked. Enligt etikdokumentet "från jord till bord" och "antikorrupsionspolicyn" får inte detta förekomma. Vad personer i ledande ställning brutit emot när det gäller "från jord till bord" är kortfattat beskrivit i motionen från den 24 februari 2014. När det gäller "antikorrupsionspolicyn" står det klart och tydligt att det är styrelsen som har det övergripande ansvaret för implementering, efterlevnad och uppdatering. "Den som vägrar att medverka till någon form av mutor eller korrupsion eller som rapporterar oegentligheter riskerar aldrig att avskedas eller bli föremål för disciplinära åtgärder eller annan orättvis behandling till följd av denna vägran eller rapportering" och "Lantmännen förmedlar inte pengar eller andra förmåner som kan användas för påverka myndighetsutövning". Det är två passusar i policyn som styrelsen skall ta sig en allvarlig funderare på och vidta de åtgärder som erfordras. Att chefer på olika nivåer, som det står i policyn, har ansvaret för efterlevnaden har visat sig inte ha effekt, särskilt då de själva deltar. Två avsnitt i lantmännens årsrapport klargör att fokus ligger på etik och moral både då det gäller korrupsion och wisselblower men det är för mycket ord och snack och för lite verkstad.

Då det både vad det gäller "från jord till bord" och "antikorrupsionspolicyn" visar det sig att det är helt olämpligt att styrelsen är ansvarig granskare av sig själv, eftersom lojalitet med sig själv och med ledande medarbetare och rädslan för upptäckt tar överhand. Den mörkläggning som gjorts, i alla fall i det beskrivna fallet är den absolut sämsta åtgärd man kan vidta. Ett annat institut som skulle kunna fungera vore revisorerna som i föreningssammanhang har en stark ställning. I det här beskrivna fallet har det inte funnits något intresse från deras sida, åtminstone inte hittills inom de förste fyra veckorna från det att de fick vetskap om oegentligheterna. Undertecknad hemställer:

Att styrelsen till nästa stämma kommer med förslag som stärker den enskilde delägarens insyn och möjlighet att inte bli beroende av styrelsens och revisionens egenintresse. Någon form av fristående institut eller ombudsman. Att föreningen skall leva upp till de etiska styrdokument som beslutats. Att tydliggöra betydelsen av att föreningens stadgar är grundläggande och skall följas. Att ålägga styrelsen att besluta att medarbetare inte får beläggas med yppandeförbud. Att ålägga medarbetare att sanningsenligt svara på frågor som ägare har.

Skyberga den 22 april 2014
Sven.Olof Lannhard

